

Conclusie onderzoeken Teeb Stad:

Natuur en groen lonen, ook in harde euro's

Groen is gezond en duurzaam, maar heeft het ook economische waarde? Een serie van zes Nederlandse studies, die onderdeel zijn van het internationale initiatief TEEB (The Economics of Ecosystems and Biodiversity), beantwoordt deze vraag. Branchevereniging VHG stond aan de wieg van de studies en is blij met de overtuigende bevindingen: de baten van groen en water zijn 1,5 tot 2 maal hoger dan de kosten.

De onderzoeken worden uitgevoerd onder leiding van Teeb Stad, een samenwerkingsverband van het Rijk en tien gemeenten. De gemeente Apeldoorn is trekker. Het bureau Witteveen en Bos voert de onderzoeken uit en heeft een rekenmethode ontwikkeld. Op 20 september jongstleden ontving de Tweede Kamer de resultaten van de derde studie: Groen loont met Teeb Stad. Subtitel: *Gemeenten redeneren, rekenen en verdienen met de baten van*

natuur en water. Deze studie laat aan de hand van 11 gemeentelijke projecten zien, dat een groene leefomgeving een groot netto maatschappelijk rendement oplevert en waar ook de biodiversiteit in meelift. Om de rendementen in beeld te brengen, is een nieuwe rekenmethode gebruikt: de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA). Eerder dit jaar ontving de Tweede Kamer al de studies Teeb Groen, gezond en productief (mei 2012) en Teeb voor het Nederlandse bedrijfsleven (juni 2012). Overigens stond VHG aan de wieg van Teeb. In 2011 startte VHG samen met onder andere PPH, PT en de Bomenstichting het project 'Groen Loont'. De boodschap? Groen is een investering met maatschappelijk rendement! In 2012 is besloten deze campagne te verbinden aan het Teeb-project. Dit leidde tot diverse publicaties, de organisatie van de Dag van de Openbare Ruimte en de Nationale Groendag in Ermelo.

Investering met rendement

De bij Teeb betrokken partijen willen de maatschappelijke baten van groen en water vanaf de start van projecten meenemen in investeringskeuzes en besluitvorming. Dit moet vanzelfsprekend worden. Groen en water leveren namelijk vele baten op, zo laat onderzoek zien. Deze baten zijn in euro's uit te drukken zoals besparingen op zorgkosten, meerwaarde van onroerend goed, besparingen op energiekosten

en op afvoer- en zuiveringskosten van regenwater. Er is vooral grote winst te behalen als men al vroeg in het ontwerpproces op zoek gaat naar de mogelijke baten van groen. Maar ook naar de partijen die er baat bij hebben, de zogenoemde baathouders. Bij de start van het proces kunnen al baathouders worden betrokken zoals beleggers, vastgoedontwikkelaars, gezondheidszorg, bedrijfsleven, sociale instellingen, waterschappen en grondbedrijven. Zo wordt de investering in groen een opgave voor meer partijen dan de overheid. Bovendien wordt het eenvoudiger om de financiering van groen als investering aan te merken, en niet als kostenpost. 'Als de baten inzichtelijk zijn, is er een goede basis om gesprekken met andere partijen aan te gaan', aldus het rapport. VHG onderschrijft dit en heeft de baten van groen niet voor niets onderdeel van haar speerpunten gemaakt.

Minder ziekteverzuim, minder doktersbezoek

In de studie Teeb Groen, gezond en productief die dit voorjaar verscheen, werd al aangetoond dat groen niet alleen gezond is maar ook geld bespaart. Zo bleek al eerder dat depressie kan worden voorkomen met meer groen in een wijk. Ook bleek er een verband tussen groen in een wijk, overgewicht bij jongens en diabetes onder jongens. Door meer groen in de wijk gingen jongens tot 15 procent meer buiten spelen. Daardoor nam overgewicht onder deze groep af. De onderzoekers veronderstelden dat diabetes daardoor kon worden voorkomen. Overgewicht is namelijk de belangrijkste oorzaak voor diabetes bij kinderen. Als rekenvoorbeeld werd de wijk Bos en Lommer in Amsterdam gebruikt. De gezondheidseffecten werden gekapitaliseerd: er was minder ziekteverzuim en minder doktersbezoek. Deze effecten werden omgerekend naar Euro's. De kosten van de aanleg en het onderhoud van 10 procent meer groen, werden er vanaf getrokken. Daarbij werd gerekend met 40,50 euro per vierkante meter. In Bos en Lommer kwam men uit op totale baten van 802,00 euro bij 10 procent meer groen (check!), uitgaande van reeds verworven grond. De terugverdientijd lag in het rekenvoorbeeld tussen 5 en 12 jaar.

Stad heeft nu al duidelijk gemaakt dat de bijdrage van groen aan de stedelijke economie inzichtelijk is te maken.

Berekenen van baten

In de laatste Teeb-studie zijn meer en ook andersoortige projecten en hun baten doorgerekend. Een mooi voorbeeld is de opknappbeurt van de binnenstad van Almelo. Almelo heeft een probleem: de kwaliteit van de binnenstad houdt niet over. Men ziet de aanplant van nieuwe bomen als oplossing. Uit onderzoek blijkt namelijk dat bomen niet alleen de aantrekkelijkheid van de binnenstad verbeteren maar zelfs de betalingsbereidheid van consumenten verhogen! Consumenten blijven langer in de stad en geven makkelijker geld uit, de droom van elke winkelier. Bovendien vangen bomen fijnstof af en wordt het microklimaat in de stad aangenamer. In eerste aanleg was de gemeente Almelo huiverig voor de aanplant van nieuwe bomen. Door de vele kabels en leidingen in de binnenstad, waren de aanlegkosten hoog. Maar doordat er meer partijen baat hadden bij de aanplant, werd de maatregel toch lonend. Uiteindelijk werd berekend dat de baten op ongeveer 3,8 miljoen euro uitkwamen en de kosten op 0,8 miljoen. De baten waren er voor winkeliers (zo'n 2,7 miljoen euro) en voor bewoners (ongeveer 1 miljoen euro aan energiebesparing en toename van het woongenot). In andere steden zijn andere baten geïdentificeerd. In een stad als Delft kon vooral het voorkomen van wateroverlast in geld worden uitgedrukt, ook weer met indrukwekkende financiële resultaten (baten: 27 miljoen, kosten 17 miljoen).

Promoten

Teeb Stad heeft nu al duidelijk gemaakt dat de bijdrage van groen aan de stedelijke economie inzichtelijk is te maken. Maar er moet nog veel gebeuren. Zo schrijft toenmalig staatssecretaris Bleeker op 20 september 2012 aan de Tweede Kamer: 'Het vraagt een andere werkwijze dan doorgaans in ruimtelijke leefomgevingsplannen wordt gehanteerd. Het is daarom belangrijk om de komende tijd het instrument niet alleen te promoten, maar ook gemakkelijk toegankelijk te

maken en mensen uit de praktijk te leren hoe ze het kunnen hanteren. Inmiddels hebben verschillende organisaties aangegeven een rol te willen spelen in dit vervolg.' VHG is een van de organisaties die inziet dat het positioneren van groen als investering van groot belang is. Voor de stedelijke bevolking, natuur en biodiversiteit en de toekomst van de groene sector. De leden van VHG kunnen met de Teeb-voorbeelden in gesprek met opdrachtgevers zoals gemeenten, projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties. Ze kunnen laten zien dat groen het rendement van projecten uiteindelijk doet toenemen, door betere grondopbrengsten en maatschappelijke voordelen. Eenmaal aan tafel met deze partijen kunnen VHG-leden ook hun bijdrage leveren aan het ontwerp, aanleg en beheer van het groen en daarmee hun toekomstige omzet zien groeien. Een goede reden voor leden om de onderzoekboekjes te bestellen en bij bezoek aan klanten achter te laten. ■

Een pdf van het boekwerkje Teeb Stad is te downloaden via www.rijksoverheid.nl > Documenten en Publicaties > Rapporten. Voor meer informatie over Teeb en de Maatschappelijke Kosten Baten Analyses (MKBA): www.groenestad.nl.

Een groene leefomgeving levert een groot netto-maatschappelijk rendement op, waar ook de biodiversiteit in meelift.

